

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [nl](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

ολλανδικά

Swipe to change

Εθνικά συστήματα δικαιοσύνης

Βέλγιο

Στη σελίδα αυτή γίνεται ανασκόπηση της οργάνωσης των δικαστηρίων όλων των βαθμών δικαιοδοσίας.

Οργάνωση της δικαιοσύνης – δικαστικό σύστημα

Το νομικό σύστημα του Βελγίου **ανήκει στην παράδοση του αστικού δικαίου** και περιλαμβάνει ένα σύνολο κωδικοποιημένων κανόνων, τους οποίους εφαρμόζουν και ερμηνεύουν οι δικαστές.

Στο Βέλγιο, η οργάνωση των δικαστηρίων είναι **αποκλειστικά ομοσπονδιακή αρμοδιότητα**.

Αρχές

Πριν από την παρουσίαση της δικαστικής οργάνωσης του Βελγίου, είναι σκόπιμο να υπενθυμιστούν μερικές συνταγματικές και γενικές αρχές που **αφορούν την οργάνωση της δικαστικής εξουσίας**.

Το Σύνταγμα θεσμοθέτησε τη δικαστική εξουσία, η οποία ασκείται από τα δικαστήρια και χαιρεί ισοτιμίας με τις άλλες δύο εξουσίες, τη νομοθετική και την εκτελεστική. Τα δικαστήρια αποτελούν έτσι μια **ανεξάρτητη εξουσία** παράλληλη προς τις άλλες συνταγματικές εξουσίες.

Η δικαστική εξουσία ασκείται από τα δικαιοδοτικά όργανα στο πλαίσιο των διατάξεων του Συντάγματος και των νόμων. Αποστολή της δικαστικής εξουσίας είναι να δικάζει, δηλαδή να εφαρμόζει το δίκαιο: επιλύει τις διαφορές αστικού δικαίου και επιβάλλει το ποινικό δίκαιο στα πρόσωπα που έχουν διαπράξει αδίκημα. Γίνεται διάκριση μεταξύ της «καθήμενης δικαιοσύνης» (δικαστών) και της «ιστάμενης δικαιοσύνης» (των μελών της εισαγγελίας).

Δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 144 και 145 του Συντάγματος, οι αμφισβητήσεις που αφορούν αστικά δικαιώματα υπόκεινται στην αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων, ενώ οι αμφισβητήσεις που αφορούν πολιτικά δικαιώματα υπόκεινται στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων, πλην εξαιρέσεων που θεσπίζονται διά νόμου.

Δικαστήριο ή όργανο αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας μπορεί να συσταθεί μόνον με νόμο. Σύμφωνα με το άρθρο 146 του Συντάγματος, απαγορεύεται η σύσταση έκτακτων επιτροπών ή δικαστηρίων υπό οιαδήποτε ονομασία.

Οι **συνεδριάσεις** των δικαστηρίων είναι **δημόσιες**, εκτός αν η δημοσιότητα είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο αποφαινεται σχετικά με απόφαση (άρθρο 148 πρώτο εδάφιο του Συντάγματος). Η αρχή της δημοσιότητας των συνεδριάσεων εγγυάται, μεταξύ άλλων, τη διαφάνεια της δικαιοσύνης.

Κάθε δικαστική απόφαση είναι **αιτιολογημένη** και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση (άρθρο 149 του Συντάγματος). Η υποχρέωση αιτιολόγησης, την οποία επιβάλλει το Σύνταγμα και το άρθρο 780 του Δικαστικού Κώδικα, σημαίνει ότι ο δικαστής πρέπει να απαντήσει στους πραγματικούς και νομικούς ισχυρισμούς που περιέχονται στις προτάσεις των διαδίκων. Η αιτιολογία πρέπει να είναι πλήρης, σαφής, συγκεκριμένη και πρόσφορη. Η υποχρέωση αιτιολόγησης των αποφάσεων, όπως και η ανεξαρτησία του δικαστή, αποτελούν εγγύα για τον διάδικο έναντι ενδεχόμενης αυθαιρεσίας του δικαστή και του επιτρέπουν, σε σχέση με την αιτιολόγηση, να αξιολογήσει την άσκηση ενδίκου μέσου ενώπιον του εφετείου ή του Ακυρωτικού Δικαστηρίου.

Τόσο **η ανεξαρτησία των δικαστών** κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους αρμοδιοτήτων, όσο και η ανεξαρτησία της εισαγγελικής αρχής κατά την άσκηση των μεμονωμένων ερευνών και διώξεων, επιφυλασσομένου του δικαιώματος του αρμόδιου υπουργού να διατάξει την άσκηση δίωξης και να θεσπίσει υποχρεωτικές κατευθυντήριες γραμμές εγκληματολογικής πολιτικής, ακόμα και όσον αφορά τις έρευνες και τις διώξεις, κατοχυρώνονται στο άρθρο 151 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Δυνάμει της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου, οι ειρηνοδίκες, οι πρωτοδίκες και οι δικαστές των ανώτερων δικαστηρίων και του Ακυρωτικού **διορίζονται από τον Βασιλέα** βάσει των προϋποθέσεων και κατά τον τρόπο που καθορίζει ο νόμος.

Οι δικαστές είναι ισόβιοι. Συνταξιοδοτούνται όταν φθάσουν την ηλικία που καθορίζει ο νόμος και λαμβάνουν την προβλεπόμενη από το νόμο σύνταξη. Ο δικαστής δεν μπορεί να απομακρυνθεί από τη θέση του ή να τεθεί σε διαθεσιμότητα παρά μόνον με δικαστική απόφαση. Μπορεί να μετατεθεί μόνον με νέο διορισμό και εφόσον συναινεί (άρθρο 152 του Συντάγματος). Ο Βασιλέυς διορίζει και παύει επίσης τους εισαγγελείς (άρθρο 153 του Συντάγματος).

Οι μισθοί των μελών του δικαστικού σώματος καθορίζονται δια νόμου (άρθρο 154 του Συντάγματος).

Εξάλλου, κανένας δικαστής δεν μπορεί να αναλάβει την παροχή μισθωτών υπηρεσιών στην κυβέρνηση, εκτός αν τις εκτελεί αμισθί και εξαιρουμένων των περιπτώσεων ασυμβίβαστου που προσδιορίζονται νομοθετικά (άρθρο 155 του Συντάγματος).

Τύποι δικαστηρίων

Το Βέλγιο διαιρείται σε πέντε μεγάλες δικαστικές περιφέρειες, τις **πέντε περιφέρειες των εφετείων** (*cours d' appel*) : Βρυξέλλες, Λιέγη, Μονς, Γάνδη και Αμβέρσα.

Οι περιφέρειες αυτές διαιρούνται σε δικαστικά διαμερίσματα σε καθένα από τα οποία εδρεύει **ένα πρωτοδικείο** (*tribunal de première instance*). Στην επικράτεια του Βελγίου υπάρχουν 12 δικαστικά διαμερίσματα. Το δικαστικό διαμέρισμα των Βρυξελλών περιλαμβάνει δύο πρωτοδικεία, ένα ολλανδόφωνο και ένα γαλλόφωνο.

Στα δικαστικά διαμερίσματα εδρεύουν επίσης **9 πρωτοβάθμια εργατοδικεία** (*tribunaux du travail*) και **9 εμποροδικεία** (*tribunaux de commerce*).

Τα διαμερίσματα διαιρούνται σε δικαστικά καντόνια, σε καθένα από τα οποία εδρεύει **ένα ειρηνοδικείο** (*justice de paix*). Στην επικράτεια του Βελγίου υπάρχουν 187 καντόνια.

Σε καθμία από τις δέκα επαρχίες της χώρας και στη διοικητική μητροπολιτική περιφέρεια των Βρυξελλών εδρεύει **ένα κακουργιοδικείο** (*cour d'assises*). Το κακουργιοδικείο δεν είναι μόνιμο δικαστήριο. Συγκροτείται κάθε φορά που παραπέμπονται ενώπιόν του κατηγορούμενοι.

Το είδος του δικαστηρίου που θα κρίνει μια υπόθεση προσδιορίζεται με βάση τη φύση και τη σοβαρότητα του αδικήματος, τη φύση της διαφοράς και το ύψος των επιδικίων ποσών.

Σε ορισμένες περιπτώσεις το αρμόδιο δικαστήριο προσδιορίζεται με βάση τη φύση της διαφοράς. Έτσι, το ειρηνοδικείο είναι αρμόδιο για γειτονικές διαφορές, ενώ το πρωτοδικείο είναι αρμόδιο για υποθέσεις διαζυγίου. Σε άλλες περιπτώσεις, κριτήριο είναι η ιδιότητα των διαδίκων. Κατ' αρχήν, διαφορές μεταξύ εμπόρων εκδικάζονται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το εμποροδικείο.

Αφού προσδιοριστεί το είδος του αρμόδιου δικαστηρίου, πρέπει να καθοριστεί ο **τόπος** στον οποίο θα εκδικαστεί η υπόθεση.

Σε αστικές υποθέσεις, η αγωγή μπορεί να ασκηθεί στο δικαστήριο της κατοικίας του εναγομένου ή του τόπου όπου αναλήφθηκε ή όπου έπρεπε να εκτελεστεί η δέσμευση.

Σε ποινικές υποθέσεις, αρμόδια είναι εξίσου το δικαστήριο του τόπου όπου διαπράχθηκε το αδίκημα, του τόπου κατοικίας του υπόπτου και του τόπου όπου μπορεί να ανευρεθεί ο ύποπτος. Για τα νομικά πρόσωπα, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της εταιρικής έδρας ή της έδρας εκμεταλλεύσεως του νομικού προσώπου.

Τα δικαστήρια όλων των βαθμών δικαιοδοσίας και η ιεραρχία τους:

Τα δικαστήρια όλων των βαθμών δικαιοδοσίας είναι οργανωμένα βάσει ιεραρχικής δομής. Η δομή των δικαστηρίων είναι η ακόλουθη:

4	ΑΚΥΡΩΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ		
3	Εφετεία	Δευτεροβάθμια εργατοδικεία	Κακουργιοδικεία
2	Πρωτοδικεία	Πρωτοβάθμια εργατοδικεία	Εμποροδικεία
1	Ειρηνοδικεία		Πταισματοδικεία

Οι αποφάσεις των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων αποκαλούνται «judgements», ενώ οι αποφάσεις των εφετείων, των δευτεροβάθμιων εργατοδικείων και του Ακυρωτικού Δικαστηρίου αποκαλούνται «arrêts».

Τα πολιτικά δικαστήρια ασχολούνται κυρίως με ιδιωτικής φύσεως διαφορές μεταξύ φυσικών ή νομικών προσώπων.

Σκοπός των **ποινικών δικαστηρίων** είναι να επιβάλλουν στους δράστες αξιολογώντας τις πράξεις που προβλέπει ο νόμος (στερητικές της ελευθερίας, κοινωνική εργασία, χρηματικές ποινές...).

Μερικές φορές, κάποιος από τους διαδίκους δεν συμφωνεί με απόφαση που εκδίδει κάποιο πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Διάφορα **ένδικα μέσα** επιτρέπουν στους διαδίκους, ή σε ορισμένες περιπτώσεις σε τρίτους, να επιτύχουν την έκδοση νέας απόφασης για υπόθεση που έχει ήδη κριθεί από δικαστήριο. Τα ένδικα μέσα υποδιαιρούνται σε δύο κατηγορίες: τακτικά και έκτακτα ένδικα μέσα.

Τα **τακτικά ένδικα μέσα** είναι δύο: η ανακοπή ερημοδικίας (*opposition*) και η έφεση (*appel*).

Η **ανακοπή ερημοδικίας** επιτρέπει στον εναγόμενο που καταδικάστηκε ερήμην να αναταχθεί στην απόφαση. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο που εξέδωσε την ερήμην απόφαση εξετάζει εκ νέου την υπόθεση στο σύνολό της.

Εκτός από ορισμένες (λίγες) περιπτώσεις για τις οποίες δεν προβλέπεται, η **έφεση** είναι δικαίωμα που μπορούν να ασκήσουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Τόσο ο καταδικασθείς, ο πολιτικός ενάγων, ο ενάγων και ο εναγόμενος όσο και η εισαγγελική αρχή, έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν να εκδικασθεί και πάλι η υπόθεση. Η έφεση κρίνεται πάντα από δικαστήριο ανώτερο εκείνου που εξέδωσε την πρωτόδικη απόφαση.

Στον πίνακα που ακολουθεί **αναφέρονται συνοπτικά τα δικαστήρια που εκδικάζουν τις εφέσεις**, ανάλογα με το δικαστήριο που έχει εκδώσει την εκκαλούμενη απόφαση:

Απόφαση		Έφεση
Ειρηνοδικής	- αστικές υποθέσεις	Πρωτοδικείο (πολιτικό τμήμα)
	- εμπορικές υποθέσεις	Εμποροδικείο
Πταισματοδικείο	- ποινικές υποθέσεις	Πρωτοδικείο (πλημμελειοδικείο)
	- αστικές υποθέσεις	Πρωτοδικείο (πολιτικό τμήμα)
Πρωτοβάθμιο εργατοδικείο		Δευτεροβάθμιο εργατοδικείο
Πρωτοδικείο		Εφετείο
Εμποροδικείο		Εφετείο

Στο δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας, οι πρωτοδικές ή οι εφέτες δικαστές κρίνουν για δεύτερη και τελευταία φορά την ουσία της υπόθεσης και αποφαίνονται σε τελευταίο βαθμό. Εντούτοις, οι διάδικοι **μπορούν να ασκήσουν αναίρεση** (*pourvoi*).

Πράγματι, εκτός από αυτά τα τακτικά ένδικα μέσα υπάρχουν και τα «**έκτακτα**» **ένδικα μέσα**, το κυριότερο από τα οποία είναι η **αναίρεση**. Το έκτακτο αυτό ένδικο μέσο ενώπιον του Ακυρωτικού Δικαστηρίου δεν αποτελεί τρίτο βαθμό δικαιοδοσίας. Το Ακυρωτικό Δικαστήριο δεν εξετάζει τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης που παραπέμπεται ενώπιόν του, αλλά ελέγχει την τήρηση της νομιμότητας.

Εκτός από τα προαναφερθέντα δικαστήρια, στο Βέλγιο υπάρχουν δύο άλλα δικαστικά όργανα που ασκούν εξουσία ελέγχου: το **Συμβούλιο της Επικρατείας** (*Conseil d'Etat*) και το **Συνταγματικό Δικαστήριο** (*Cour Constitutionnelle*). Το Συμβούλιο της Επικρατείας είναι το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο και ελέγχει τη διοίκηση. Παρεμβαίνει όταν ο πολίτης θεωρεί ότι η διοίκηση δεν τηρεί το νόμο. Ο ρόλος του Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι να εξασφαλίζει ότι οι νόμοι, τα διατάγματα και οι πράξεις νομοθετικού περιεχομένου είναι σύμφωνα με το Σύνταγμα και να εποπτεύει την ορθή κατανομή των εξουσιών μεταξύ των δημοσίων αρχών του Βελγίου.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η **δικτυακή πύλη της δικαστικής εξουσίας του Βελγίου** επιτρέπει την πρόσβαση, μεταξύ άλλων, στη νομολογία, στη βελγική νομοθεσία και στην Επίσημη Εφημερίδα (*Moniteur belge*).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Συναφείς σύνδεσμοι

Ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία Δικαιοσύνης

Τελευταία επικαιροποίηση: 03/08/2017

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.